

Tisztelt Képviselő-testület!

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23.§, 24-29.§, az államháztartási törvény végrehajtását szabályozó 368/2011. (XII.31.) kormányrendelet 24. §, 27. § és 28. §-ainak előírásai szerint, Balassagyarmat Város Önkormányzata elkészítette 2012. évi költségvetési rendeletervezetét.

Az Áht. 24.§.(2) szerint, a jegyző által elkészített rendeletervezetet a polgármester a költségvetési törvény elfogadását követő 45 napon belül (ebben az évben február 13-ig) terjeszti a Képviselő-testület elé.

1. A költségvetés összeállítását meghatározó feltételrendszer

Jogszabályi környezet változása

- Az Országgyűlés 2011. december 28.-án fogadta el a Magyar Köztársaság 2012. évi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVII. Törvényt
- Elfogadásra került a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (továbbiakban Ötv)
- Új államháztartási törvény – az Államháztartásról szóló 2011.évi CXCV. Törvény - (továbbiakban Áht) és végrehajtási rendelet – 368/2011 (XII.31) kormányrendelet (továbbiakban Vhr) szabályozza a költségvetési tervezést és gazdálkodást
- Hatályba lépett Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. Törvény (stabilitási törvény) valamint a végrehajtására vonatkozó, az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól szóló 353/2011 (XII.30) kormányrendelet
- A nemzeti vagyronról a 2011. évi CXCVI. Törvény került megalkotásra.
- Megjelent a nemzetgazdasági miniszter 56/2011 (XII.31) NGM rendelete a szakfeladatrendről és az államháztartási szakágazati rendről
- 298/2011 (XII.22) Kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér és a garantált bérminimum megállapításáról
- Elfogadásra kerültek az adó-és járulékok jogszabályokra vonatkozó módosítások.

Ezen kívül, az önkormányzati feladatellátás szinte valamennyi területét érintően megváltoztak a szakmai előírások és feltételek (közfoglalkoztatás, szociális ellátás, közoktatás, környezetvédelem).

Az önkormányzat működési kereteinek alapját képező jogszabályok újraalkotásának célja az államháztartás egészének átszervezése, megújítása.

A felsorolt jogszabályok összességében szigorítják a költségvetési gazdálkodást, annak érdekében, hogy az adósságállomány növekedését megakadályozzák, és ezáltal a költségvetési hiánycél tartható legyen.

Nehezítette a költségvetés összeállítását, hogy az oktatási, egészségügyi ellátórendszerek átalakítása még folyamatban van, így a feladatok állam általi átvételének az önkormányzatot érintő hatását még nem tudjuk felmérni.

Külső gazdasági környezet hatása

Az előrejelzések szerint a 2008. óta tartó válság tovább tart, ami nemzetgazdasági szinten a gazdasági növekedés stagnálását eredményezi. A bevételkiesés és az állami költségvetésben, valamint az önkormányzatoknál megjelenő jelentős adósság kötelezettség miatt, forrásbővítéssel sem a központi támogatásoknál, sem a saját bevételeknél nem számolhatunk.

A romló gazdasági helyzet miatti feszültségek nagy része az önkormányzatoknál jelentkezik (szociális ellátások, fizetési nehézségek a helyi adóban, lakbéréknél, vagyonhasznosítási bevételek elmaradása)

A kormány a 2012. évi költségvetés összeállításakor 4,2%-os inflációt tervezett. A működéshez elengedhetetlen rezszi többlet elsősorban az egyéb kiadási előirányzatok terhére biztosítható.

A kedvezőtlen gazdasági folyamatok miatt, az önkormányzat gazdálkodásában továbbra is a szigorú takarékoság lesz a meghatározó.

2. A 2012. évi költségvetés összeállításának alapelvei

- Balassagyarmat Város Önkormányzata 231/2011. (XI. 24.) határozatával elfogadta a 2012. évi költségvetési koncepciót, melyben meghatározta azokat az irányelveket, amelyek – tekintetbe véve az önkormányzat pénzügyi helyzetét – biztosítják a működőképesség fenntartását és a folyamatban lévő fejlesztések megvalósítását.

A koncepció elkészítése után, az önkormányzat pénzügyi helyzete december hónapban jelentősen javult, elsősorban a 85 M Ft-os iparüzési adó feltöltésnek, valamint az év végén érkezett újabb, 75 M Ft-os kiegészítő állami támogatásnak köszönhetően.

Ezen túl, a Dr Kenessey Albert Kórház és Rendelőintézet is igen jelentős, (98.M Ft támogatás és 37 M Ft bérpótlék) egyszeri támogatásban részesült.

A bevételi többlet – az év során folytatott szigorú gazdálkodás fenntartása mellett – lehetővé tette, hogy a tervezett hiány ellenére, a működési hitel záró állománya az előző évhez képest nem növekedett, miközben a szállítói tartozásállomány jelentősen csökkent.

Mіндеz a 2012. évi költségvetés induló pozícióját és likviditási helyzetét nagymértékben javította, mivel a rendelkezésre álló szabad folyószámla hitelkeret lehetővé teszi az önkormányzat biztonságos működését.

A tervezés során, ennek ellenére továbbra is igen szigorú költségvetési javaslatot készítettünk, mivel az újonnan elfogadott Önkormányzati törvény 111.§ (4) előírása szerint, **2013-tól – az államigazgatási rendszer átalakítását követően – a helyi önkormányzatok költségvetésében működési hiányt nem lehet tervezni.**

Az új önkormányzati feladat-struktúrához rendelkezésre álló forrásokat jelenleg még nem ismerjük, azonban – tekintetbe véve az ország teherbíró képességét és az állami költségvetés helyzetét – központi forrásból az önkormányzat pénzügyi helyzetének jelentős javulására rövid távon nem számíthatunk.

Nagyon fontos ezért, hogy a takarékos gazdálkodást tartsuk szem előtt, és a szükséges információk birtokában rövid idő alatt, rugalmasan alkalmazkodjunk a létrejövő gazdasági feltételekhez.

- Az év végén megalkotott új jogszabályok (elsősorban az Aht és Vhr) meghatározták a költségvetési rendelet szerkezetét, valamint a költségvetési rendelet kötelezően előírt tartalmi elemeit.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően, 2012. évtől kezdődően a költségvetési rendeletben és a könyvelésben egyaránt elkülönítetten kell kimutatni az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal bevételeit és kiadásait.

A Polgármesteri Hivatal a továbbiakban önálló költségvetési intézményként működik, (saját adószámmal, bankszámlával és költségvetéssel, elkülönült könyveléssel rendelkezik)

A Hivatal költségvetésének kialakítása során, elsősorban az eddigiekben Önkormányzati Igazgatás szakfeladaton tervezett tevékenységeket vettük figyelembe. Ezen túl, az Vhr. 24.§ (2) előírásának megfelelően, itt szerepelnek a képviselőtestület működésével kapcsolatos kiadások is.

Az új előírások szerint, valamennyi (gazdasági szervezettel nem rendelkező) önállóan működő költségvetési szerv részére is külön elemi költségvetést, könyvvezetést és beszámolót kell készíteni, valamint gazdálkodását is önálló bankszámlán kell bonyolítani, ami jelentősen növeli a gazdasági szervezetek feladatait.

Az Áht. 23. § (2) bekezdése alapján a rendelet tervezetbe 2012. évtől nem épülnek be a nemzetiségi önkormányzatok és az önálló jogi személyként működő Társulások előirányzatai. (önkormányzatunknál ilyen a korábban szennyvízberuházásra létrehozott Tulajdonközösség)

Ezek gazdálkodással kapcsolatos feladatait továbbra is a Polgármesteri Hivatal látja el, de költségvetés készítési, beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségüknek – a Hivatal közreműködésével – önálló adószám alatt, elkülönítetten tesznek eleget a Magyar Államkincstár felé.

A rendelettervezet elkészítéséhez - az intézmények adatszolgáltatása alapján igényelt, a 2012. évre vonatkozó normatív állami támogatások és kötött felhasználású normatívák, továbbá az SZJA átengedett bevétel adatai már rendelkezésre álltak.

Az intézmények által elkészített költségvetések - egy, vagy esetenként több forduló tárgyalások eredményeként kialakított számadatai -, továbbá a társosztályok információi mind a Polgármesteri Hivatal mind az önkormányzat vonatkozásában beépítésre kerültek a javaslatba.

A tervezet elkészítéséhez az intézmények részére a központi jogszabályi előírások figyelembevételével elkészített egységes polgármesteri utasítás nyújtott útmutatást. A rendszeres működési kiadások és bevételek tervezése a költségvetési koncepció iránymutatásai alapján, a feladatváltozásokat figyelembe véve, a korrigált bázis szemléletet megtartva készült.

Az intézményeket érintő, legfontosabb változások, többletek:

- Jelentősen (havi 15.000 Ft-al) nőtt a figyelembe vehető legkisebb munkabér, valamint a garantált bérminimum, melyek összege 93 000 Ft, illetve 108 000 Ft lett.
- A költségvetési törvény változatlan összegben rögzítette a köztisztviselői illetményalapot (38 650 Ft), a kiemelt munkavégzésért járó kereset-kiegészítés összegét (5 250 Ft) és a közalkalmazotti pótlékalapot (20 000 Ft).
- 16%-ot meghaladóan (19,04%-ról 30,94%-ra) emelkedett a természetbeni juttatások adó-és járulékterhe, ami elsősorban az étkezési hozzájárulást érinti. A költségvetés összeállítása során az előző évi mértékkel számoltunk, hogy a már jelenleg is szűkös jóléti, szociális juttatások ne csökkenjenek.
- A működés alapfeltételét képező rezszi kiadásokat a tényleges fogyasztás figyelembe vételével, a 2012-től érvényes árakon terveztük.
- Ezen kívül, az infláció hatását többletként csak az alapvető feladatokhoz szükséges (szociális és ellátotti étkezés) üzemanyag tekintetében tudtuk biztosítani.
- Az általános forgalmi adónál a 2012-től hatályos, 27%-os kulccsal számoltunk.
- A személyi jövedelemadó törvény változása miatt, a kormány a közszférában dolgozók nettó béréhez kompenzációt biztosít annak érdekében, hogy a keresetek ne csökkenjenek. (a kiegészítés központi forrása a tényleges adatok alapján, előirányzat módosításként kerül a költségvetésbe).
- A 27%-os társadalombiztosítási járulék helyett, - változatlan mértékkel – szociális hozzájárulási adót kell fizetni a munkáltatóknak, de a munkavállalóktól az eddigi 6% helyett, 7% egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék levonására kerül sor.

A költségvetési rendelettervezet reprezentatív szakszervezetekkel történő egyeztetésére a javaslat kiküldését követően kerül sor.

A helyi önkormányzatok forrásszabályozása

A központi költségvetési konszolidáció kényszere miatt, a helyi önkormányzatok által ellátott feladatokhoz történő normatív hozzájárulás mértéke 2012-ben összességében nem emelkedik, ami azt jelenti, hogy az **önkormányzatok állami támogatásának reálértéke várhatóan csökken, ezért a helyi tervezés és feladat ellátás során a takarékoság és hatékonyság növelése elengedhetetlen.**

Az önkormányzati forrásszabályozás jelenlegi rendszerének jelentős – feladatfinanszírozáshoz kapcsolódó – átalakítása 2013. évtől várható.

A forrásszabályozásban a normatív szja-t az állami támogatás váltja fel, ennek megfelelően az önkormányzatokat 2012-től „szja-ágon” már csak a helyben maradó szja – a településekre 2010. évben bevallott szja 8 %-a – illeti meg.

E forrás – az adótörvény változása és a válság hatására, országos átlagban mintegy 10,5%-os csökkenést mutat, azonban a csökkenés mértéke jelentősen differenciált, ami az elmaradottabb régiókat – az egységes kompenzáció miatt – hátrányosan érinti.

Önkormányzatunk esetében a személyi jövedelemadó 16,5%-al alacsonyabb az előző évinél. **Az SZJA helyben maradó 8%-ára vetített csökkenés összege 35 M Ft.** Az önkormányzat az Államkincstár által közölt adatokat ellenőrizni nem tudja, azonban a bevétel kiesés mértéke igen jelentős változásra utal, melynek okát célszerű tisztázni.

A normatív állami támogatások fajlagos értékei szinte változatlanok maradtak, az igénybevételre és elszámolásra vonatkozó szabályok sem módosultak lényegesen.

2013. évtől a kormányzati tervek szerint feladatfinanszírozási rendszer kerül bevezetésre, ezért a törvény a 2012/2013 tanévet illetően csak a 2012. költségvetési évben lévő, időarányos 4 hónapra határozza meg a feltételrendszert, a 2013. költségvetési évet érintő 8 hónapra – a korábbi évek szabályozását megszüntetve –már nem tartalmaz előírásokat.

A szociális támogatások körében jelentős változás nem történt. (a 2011. szeptemberétől érvényes) korábbi gázár- és távhő támogatás önkormányzati lakásfenntartási támogatásként való kezelésének éves hatásával számolni kell.

A központosított támogatások korábbi jogcímei fennmaradtak, az ÖNHIKI támogatásra rendelkezésre álló forrás mintegy 20%-al csökkent, amit a megyei önkormányzatok előző évi konszolidálási költségének kiesése indokol.

Az előző évben önkormányzatunk ebből a forrásból közel 250 M Ft támogatáshoz jutott, ami – az önkormányzati erőfeszítésekkel együttesen – lehetővé tette az eladósodás megállítását.

Az igénybevétel részletes szabályai február 29-éig kerülnek kidolgozásra.

Az önkormányzat bevételei

Működési bevételek

Balassagyarmat Város Önkormányzata a 2012. évi költségvetésében 7 083 734 E Ft bevétellel számolhat, ami 1 559 M Ft-al alacsonyabb az előző évi eredeti előirányzatnál.

Ezen belül, felhalmozási bevétel - az adott évre tervezett fejlesztésekkel összhangban - 751 M Ft-os csökkenést mutat, míg a 827 M Ft-os működési bevételekiesés az ellátott feladatok szűküléséhez kapcsolódik (szakképző intézmények, kollégium átadása, Tűzoltóság feladatainak állami ellátása).

A költségvetési kiadások főösszege 7 796 959 E Ft, ez az előző évi költségvetéshez képest 1 806 M Ft-al alacsonyabb, ami jelzi, hogy **2012-ben sikerült a költségvetési hiányt közel 250 M Ft-al csökkenteni!**

További kedvező folyamatra utal, hogy a hiány összetétele átstrukturálódott: a működési hiány összege az előző évi 628 141 EFt-al szemben, 2012-ben 357 943 E Ft, ami 270 M Ft-os működési egyensúlyjavulást jelent.

Normatív és normatív, kötött állami támogatások

A lakosságszámhoz kötött mutatókhoz kapcsolódó fajlagos összegek közül a települési önkormányzatok üzemeltetési, igazgatási, sport - és kulturális feladatokra vonatkozóan emelkedett a támogatás 1 305,- Ft/fő összeggel (2 769 Ft-ról 4 074 Ft-ra) – a többi jogcímnél változatlanul maradtak.

Az önkormányzat normatív állami támogatásból várható bevétele – ami magában foglalja a kötött felhasználású támogatásokat és az SZJA kiegészítést is – a költségvetés évében 1 282 046 e Ft lesz a felmérés adatai alapján számolva, szemben a 2011. évi 2 353 027 eFt-tal.

Ez az összeg jelentősen **elmarad az előző évitől, aminek legfőbb oka, hogy 2011. évben három középfokú közoktatási intézmény átadásra került Nógrád Megye Önkormányzata részére, működtetésre, továbbá a Tűzoltóság is kikerült az irányítás alól.** Ezen túl több tétel – mint az Arany János TG program – évközi módosításkor kerül a költségvetésbe, és számolnunk kellett az ellátotti létszám csökkenésekkel is.

A költségvetési törvény alapján átrendeződés tapasztalható a normatív, illetve a normatív, kötött támogatások között - a fajlagos összegek változatlanul hagyása mellett - annak érdekében, hogy a kötelezettségek betartása biztosított legyen az étkeztetés és tankönyvellátás területén is. Ebbe a körbe került ismét az informatikai feladatok támogatása, de ennek a felhasználásra vonatkozó előírások módosultak.

A kötött normatívák között meghatározott pedagógus továbbképzésre és szakvizsgára fordítható támogatás lényegesen lecsökkent, 10 500,- Ft/fő/év helyett 6 300,- Ft/fő/év-re változott.

Ennél is drasztikusabb a szociális továbbképzésre és szakvizsgára meghatározott összeg, melynél 9 400,- Ft-ról 1 640, Ft-ra csökkent az egy főre és egy évre meghatározott támogatás.

Központosított támogatások

A központosított támogatások körét a költségvetési törvény 5. számú melléklete határozza meg, mely szerint az önkormányzatot érintő jogcímek köre szinte változatlan maradt.

- A lakossági közműfejlesztési támogatásra csak nagyon kevés igény érkezik, az e címen igényelhető támogatás nem számottevő az önkormányzatnál.
- Központilag számolják és küldik meg a határátkelőhelyek fenntartására biztosított összeget, aminek nagysága az eddigiekben nem volt számottevő.

- A könyvtári és közművelődési feladatokra az érdekeltségnövelő támogatás nagysága a megelőző évben állománygyarapításra fordított összeg mértékétől függ.
- 2012. évben is lehet támogatást igényelni a **létszámcsökkentési döntések** költségeinek csökkentéséhez. Ugyanez a jogcím szolgál a prémiumévek programban résztvevők juttatásának fedezetéül is.
- A helyi közösségi közlekedés támogatásának feltételei az előző évvel azonosak maradtak.
- Széles kört ölelnek fel az esélyegyenlőséget és felzárkóztatást segítő támogatások, melyek között az AJT Programhoz, az integrációs neveléshez és az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedésekhez, valamint egyéb sajátos közoktatási nevelési feladatok ellátásához lehet forrás kiegészítéshez jutni.

Az Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP) a 2012. költségvetési évben a Balassi Bálint Gimnázium működését érinti. Gondot okoz, hogy – miközben a program megvalósítása folyamatos - a központosított előirányzat igénybevételére jelenleg nincs lehetőség, mivel a végrehajtási rendelet még nem jelent meg.

Megkötött támogatási szerződéssel csak 2011. december 31-éig rendelkezünk, ezért a költségvetésben csak az elmúlt évről áthúzódó maradvánnyal, és annak megfelelő kiadással számoltunk.

- A gyermekszegénység elleni program keretében a nyári étkeztetés fedezete igényelhető.
- **Az önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása**, a társult formában működtetett, kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények fejlesztésére, felújítására és az iskolai utánpótlás sport infrastruktúra-fejlesztés felújítás mellett a közbiztonság növelését szolgáló fejlesztések forrásával egészült ki.

Iparűzési adó

Az önkormányzat legjelentősebb saját bevétele a helyi adókból származik. Az állami hozzájárulások mellett **egyre inkább ez jelenti az önkormányzati feladatellátás gazdasági alapját, ami egyidejűleg növeli függőségünket a külső környezeti hatásoktól és vállalkozói döntésektől.** Különösen igaz ez olyan esetekben, amikor az adóbevétel döntő része néhány meghatározó vállalkozástól származik. Ezért kiemelt jelentősége van az önkormányzat és a vállalkozók kölcsönös előnyökön alapuló, szorosabb együttműködésének.

Az előző évek tapasztalatai - és néhány település kedvezőtlen példája – arra figyelmeztetnek, hogy a kötelező és önként vállalt állandó működési feladatok adóbevételből történő finanszírozása igen kockázatos, mivel az erre a forrásra telepített intézmény működése egyik napról a másikra ellehetetlenülhet.

Arra kell törekedni, hogy a lakosság és a vállalkozások által befizetett helyi adóbevételek egyre inkább a helyi infrastruktúra és közösségi szolgáltatások fejlesztését, valamint az önkormányzat gazdasági hátterének erősítését szolgálják.

Az elmúlt évek visszaesése után, önkormányzatunknál **az iparűzési adó 2011. évi teljesítése – a december 20-i feltöltés összegének köszönhetően – 657 M Ft volt, amely 100 M Ft-al meghaladja az eredeti előirányzatot, és ezzel megközelítette a válság előtti, 2008. évi 694 M Ft-os szintet.**

Ebből az előző évi előlegek várható adóra történő kötelező feltöltése keretében érkezett 85 M Ft. A bevallásra és előleg kiegészítésre kötelezett, 100 M Ft feletti árbevételű vállalkozások közül 159 adott bevallást, melyből 86 adózó 0 Ft kötelezettséget jelzett. Ezen adóalanyok várható adójáról, valamint a – feltöltésre nem kötelezett – kisebb adózók gazdasági folyamatairól semmilyen, vagy csak részleges információval rendelkezünk.

Fontos hangsúlyozni, hogy a költségvetés pénzforgalmi szemlélete és az iparüzési adó rendszere nincs összhangban, mivel a 2011-ben befizetett adó előleg az önkormányzatnál tárgyévi bevételként jelentkezik, a vállalkozások tényleges adókötelezettsége azonban csak 2012. május 31-én kerül megállapításra.

A 2012. évi iparüzési adó bevételt a 2011. évi – feltöltést is tartalmazó – teljesítés szintjén, 660 M Ft-ra terveztük, azonban a fentiekben részletezett bizonytalansági tényezők miatt, a Tartalékként tervezett előirányzatok felhasználását, valamint az ütemezhető, illetve nem kötelező kiadások (pályázati önerő, teljesítményösztönzés, egyszeri támogatások, karbantartások) teljesítését a bevételek feldolgozásáig zárolni kell. (A 2010. évben összesen 100 M Ft, 2011-ben 27 M Ft túlfizetés visszautalására került sor a bevallást követően)

Gépjárműadó

Az adóztatással érintett gépjármű állomány az önkormányzat illetékességi területén folyamatosan csökken. Az előző évi 218 db csökkenés után, a 2012. január 1-jei állapot szerint **ismét 461 db-al kevesebb gépjármű található a településen, ami 7%-os visszaesésnek felel meg** (ezen belül, a személygépkocsik száma 277 db-al, a tehergépkocsik száma 111 db-al csökkent).

Az átlagos adómértékkel számolva, a tárgyévben mintegy 95 M Ft adóbevétellel lehet számolni, ami 8 M Ft-al alacsonyabb az előző évi tervezetthez képest.

Saját bevételek

Az önkormányzati intézmények döntő része, rendszeres saját bevételt a térítési díjakból realizál. A tervezett 900 M Ft bevétel 60%-a a Dr Kenessey Albert Kórháznál jelentkezik, ami elsősorban a Margaréta Patika működtetéséből származik. (az előző évhez képest mutatkozó csökkenés oka az intézményi kör szűkülése)

Fontos kiemelni, hogy a **gyermekélelmezésnél a térítési díjak ebben az évben sem emelkednek, ami azt jelenti, hogy utoljára 2009-ben nőttek városunkban az étkezési térítési díjak.** A jelenlegi ismeretek szerint, a konyhák nyersanyagnorma emelésre nem tettek javaslatot, azonban a beszerzési költségek növekedése esetén, év közben szükség szerint sor kerülhet a térítési díjak emelésére.

Több éves tapasztalatok szerint, - elsősorban az alapfokú oktatásban – évről évre emelkedik a kedvezményesen, illetve ingyenesen étkezők száma, ami a bevétel kiesés mellett – az ÁFA szabályok miatt – további kiadást jelent az önkormányzat számára. Az ilyen jogcímen kapott normatíva összegét (a rezsintől) évente mintegy 10 M Ft-al kell kiegészíteni.

Az iskoláinkban ellátott vidéki tanulók esetében Balassagyarmat Város önkormányzatára hárulnak az alapvetően szociális jellegű terhek is (a megállapodás szerint hozzájárulást fizető települések kivételével).

A bentlakásos ellátásért fizetendő térítési díjak emelésére a Városi Idősek Otthona esetében sem teszünk javaslatot. A költségek racionalizálásával, és a tartási kötelezettség érvényesítésével a jelenlegi díjak fedezetet nyújtanak az ellátásra.

A szociális étkezés tekintetében a díjak differenciált emelését javasoljuk, mely elsősorban a magasabb egy főre jutó jövedelemmel rendelkezőket érinti.

A növelést indokolják az energia- és üzemanyagköltségek valamint a munkabérek (minimálbér) jelentős emelkedése.

Már a koncepcióban is jeleztük, hogy ki kell dolgozni az intézményi vagyoni kötelező feladaton kívüli használatáért fizetendő díjazás egységes fenntartói szabályozását, melynek szükségességét a nemzeti vagyonról szóló törvény is megerősíti.

Arra kell törekedni, hogy csak önkormányzati döntés alapján lehessen a teljes felmerülő költség megfizetésétől eltekinteni, hiszen annak működtetését a fenntartó finanszírozza, a költségek részleges érvényesítése vagy a díjfizetés elengedése pedig támogatásnak minősül. A vagyonhasználat díjazására vonatkozó javaslatot a Képviselőtestület következő ülésére el kell készíteni.

Ezen elv fokozott érvényesítése tapasztalható az egyéb állami szervek díjszabása, valamint a kormányhivatal és a Katasztrófavédelem által átvett intézmények esetében is.

Önkormányzati saját működési bevételt elsősorban vagyonhasznosításból tervezünk. Az üzlethelyiségek bérbeadásából származó bevételt az előző évhez képest csökkenteni kellett, elsősorban az üres bérlemények nagy száma miatt.

A dekonjunktúra kedvezőtlen hatásán túl, szerepet játszik ebben az üzlethelyiségek rossz állapota, melynek fokozatos javításával az önkormányzati vagyon értékét növeljük és hosszú távú bevételi forrást teremtünk. (erre vonatkozó kiadási előirányzatot már az idei költségvetésben is terveztünk.)

A költségvetésben nem került megtervezésre a nógrádmarcali hulladéklerakó bérleti díja, amelynek érvényesítése érdekében jelenleg bírósági eljárás van folyamatban. Az eddigi 1,5 éves bérleti díj kiesés önkormányzatunknál nettó 25 M Ft-ot jelentett, ami évente további 17 M Ft-al nő. A tartozás beszedése rendkívül fontos, mert a vagyonhasznosítás bevételei jelenthetnek forrást a folyamatban lévő beruházásokhoz szüksége önerő biztosítására.

2011. március 1.-től feladat átszervezés miatt, - a Polgármesteri Hivatalhoz került a lakásgazdálkodás.

A döntés gazdasági szempontból mindenképpen eredményes volt, hiszen megtakarítottuk a kezelés költségét, és hatékonyabban tudjuk kontrollálni a társasházak működését és a kiadások indokoltságát. A lakbér és közös költség hátrálékok csökkentése érdekében jelentős erőfeszítéseket tettünk, azonban – szankcionálási lehetőségek hiányában - kevés eszközünk van a tartozások behajtására.

Az önkormányzatot megillető bevételek tekintetében **további peres eljárások vannak folyamatban, melynek összege a 60 M Ft-ot meghaladja,** és a követelés helyi önkormányzatokkal szemben áll fenn. Az egyszeri bevételek beszedése esetén lehetőségünk nyílna a működési hiány további csökkentésére illetve az önkormányzati vagyon állagának javítására.

Összességében elmondható, hogy az önkormányzat lehetősége szerint, mindent megtesz a saját bevételi lehetőségek feltárására. A követelések behajtási tevékenysége jelentősen javult, ami érzékelhető a kintlévőségek csökkenésében.

Támogatások, átvett pénzeszközök

OEP finanszírozás

Önkormányzatunk működési költségvetésének több mint 40%-át (3 070 M Ft) jelenti az egészségügyi ellátások OEP finanszírozása, melynek döntő része a kórháznál kerül felhasználásra. A támogatás tervezett növekedése részben a 2012. január 2-án, adósságrendezésre kapott 113 M Ft-ból adódik, másrészt a sürgősségi osztály teljesítményére járó bevétel miatt jelentkezik.

A Dr Kenessey Albert Kórház-és Rendelőintézet pénzügyi helyzete stabil, melyhez - a takarékos gazdálkodáson túl – nagymértékben hozzájárultak az elmúlt 2 évben kapott, nagy összegű, egyszeri bevételek.

A 2012. évi költségvetésben **fenntartói működési támogatást csak az intézmény által ellátott gyermek ételmezési feladatok finanszírozására terveztünk.**

A fentieken túl, az intézmények körében jelentősebb összegű működési pénzeszköz átvételt csak a Városgondnokságnál és a Polgármesteri Hivatalnál terveztünk.

A **közfoglalkoztatás keretében** városi szinten átlagosan 50 fő 6 órás munkaerő alkalmazásával számolunk, ezen kívül – állandó önkormányzati feladatra – 6 fő 8 órás munkanélküli foglalkoztatását javasoljuk, melyhez kapcsolódóan 35 M Ft támogatással számolunk.

A 6 órás foglalkoztatás (az előző évi 4 órás időtartammal szemben) várhatóan lehetővé teszi a munkaerő színvonalának javítását és az elvégzett feladatok jobb szervezését, eredményességének növelését, a közcélú foglalkoztatás finanszírozásának kedvezőtlen változása azonban azt eredményezi, hogy az előző évi foglalkoztatási szint fenntartása az önkormányzatnak lényegesen több önerőbe kerül. A támogatás összege az eddigi 95%-ról 85%-ra csökken, vagyis **jelentősen drágul a közcélú foglalkoztatás keretében ellátott feladatok önköltsége is.**

A Polgármesteri Hivatal költségvetésében került megtervezésre a társult önkormányzatok 13 M Ft összegű hozzájárulása, míg az oktatási-nevelési intézmények működéséhez a kistérségi társulástól és az önkormányzatoktól átvett pénzeszközök összege 77 M Ft, mely az önkormányzat bevételei között szerepel.

Pénzmaradvány

Jogszabályi előírás, hogy a helyi önkormányzat költségvetési rendeletének tartalmaznia kell a költségvetési hiány belső kezelésére szolgáló várható pénzmaradvány összegét.

A jelenlegi ismereteink szerint, 55 M Ft helyesbített pénzmaradvánnyal számolunk, melyből 13 M Ft a sportszarnok felújítására kapott központosított támogatás maradványa, a 42 M Ft-os működési pénzmaradvány is teljes egészében kötelezettséggel terhelt. (feladat-átadás miatti SZJA visszafizetés, Tűzoltóság maradványának átadása)

Felhalmozási célú bevételek

Kommunális adó

Önkormányzati döntés alapján, fejlesztési forrásaink között került megtervezésre a kommunális adóból származó 47 000 eFt bevétel. Az adó mértéke és összege nem változott, így a bevételt az előző évivel azonos szinten tervezzük.

Pályázati támogatásból eredő bevételek

2012-ben pályázati támogatásból –a tervezett ütemezés szerint – mintegy 723 M Ft támogatást várunk, az alábbi fejlesztési célokra:

- Az **ÉMOP-3.1.2** pályázati számú **városközpont rehabilitáció** önkormányzati projektrészére az aláírt támogatási szerződés szerint 2012.-ben 322 513 E Ft összegű támogatásra számítunk, melyből 42.512 E Ft a korábban megelőlegezett kiadások utófinanszírozását jelenti. Információink szerint, a konzorciumi partnerek (Városüzemeltetési Kft, Közútkezelő) által elvégzendő feladatokhoz kapcsolódó támogatás az önkormányzat költségvetésében nem jelenik meg.
- Az intézmények fűtés korszerűsítésére 2011-ben elnyert **KEOP-5.3.0 pályázati támogatás** összege 207 607 E Ft, melynek megvalósítását az Oktatási Művelődési Központ és Könyvtár (OMKK) tetőszigetelésével és fűtés korszerűsítésével tervezzük indítani.
- A Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet a **sürgősségi betegellátás** korszerűsítésére irányuló **TIOP-2.2.2** pályázat lezárásához 2012-ben még 136 769 E Ft támogatásra számíthat.
- A volt **SZTK épületének** felújítására **ÉMOP-4.1.1** pályázatból 27 462 E Ft támogatás várható, amiből folytatódhat az épület emeleti nyílászáróinak cseréje is.

- A Svájci pályázati támogatással megvalósuló **ivóvízellátás rekonstrukció (SH/3/30)** 2012-re tervezett üteméhez 25 719 E Ft támogatás kapcsolódik.
- A Madách Imre Városi Könyvtár által megvalósuló **Nógrádi Kincsestár program** zárásaként a **TÁMOP-3.2.4** pályázat keretében 2 366 E Ft bevételt irányoztunk elő.

Az átvett pénzeszközökön túl, a **Nógrádi Identitásház** kialakítására benyújtott pályázathoz szükséges tanulmánytervre 1 500 E Ft került kifizetésre, melyből 750 E Ft-ot a Nógrád Megyei Önkormányzat megállapodás alapján megtérít.

A **sportcsarnok** folyamatban lévő energetikai felújítására pedig fejlesztési pénzmaradványként 13 101 E Ft áll rendelkezésre.

A Városközpont rehabilitáció projekt megvalósításában az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Városüzemeltetési Kft partnerként bevonásra került. Az általa elvégzendő beruházási feladatokhoz 140 M Ft támogatás kapcsolódik, melyhez további 150 M Ft önrész szükséges. A cég ekkora saját erőt természetesen csak tulajdonos közreműködésével tud biztosítani, melynek konkrét formájáról (tulajdonosi fejlesztési támogatás, vállalkozói kölcsönhöz adott kezesség) megkezdődtek az egyeztetések.

A teljesség érdekében jelen költségvetési javaslatban a 150 M Ft önerő összegét támogatásként szerepeltetjük, mely fejlesztési hiányt eredményez.

A legnagyobb gondot az jelenti, hogy a gazdasági recesszió miatt a tervezett fejlesztésekhez mindössze 27 M Ft felhalmozási bevételt tudunk tervezni vagyonhasznosításból, így a fejlesztési bevételek és kiadások között mutatkozó 355 M Ft hiányt az önkormányzat csak hitelből tudja finanszírozni.

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV törvény 10.§-a kimondja, hogy a helyi önkormányzatok adósságot keletkeztető ügyletet érvényesen csak a kormány előzetes hozzájárulásával köthetnek.

Kivétel ez alól

- az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezettől megnyert pályázat önrészének és a támogatás előfinanszírozásának biztosítására szolgáló kötelezettségvállalás,
- a likvid hitel,
- a 10 M Ft-ot meg nem haladó fejlesztési célú adósságot keletkeztető ügylet, (az ugyanazon fejlesztési célt szolgáló ügyletek értékét egybe kell számítani)

Önkormányzatunknál a fejlesztési hiány döntő része támogatott beruházáshoz tartozik, ezért a kapcsolódó hitelfelvétel mentes a kormányzati hozzájárulás alól, az egyéb, kisebb fejlesztéseket pedig a bevételek függvényében tervezzük megvalósítani, illetve értékük egyedileg nem haladja meg a 10 M Ft-os forrás szükségletet.

Önkormányzati kiadások

Működési kiadások

Az önkormányzat 2012. évre tervezett **kiadásainak főösszege 7 796 959 eFt, melynek 15%-a, (1 166 005 eFt) beruházások és egyéb fejlesztési kiadások finanszírozását szolgálja.**

A 2012. évi működési költségvetés összeállítása előtt, előzetes felmérést készítettünk **a minimálbér jelentős emelkedésének hatásáról**, amelyet **40 M Ft-ra becsültünk**. Ez a többlet, valamint az ÁFA és üzemanyag emelkedése, - a 35 M Ft-al alacsonyabb SZJA bevétel mellett –

jelezte, hogy a korábbi években gyakorlattá vált gazdasági megszorítás ebben az évben sem enyhíthető.

A többlet kiadások miatt, az intézményeknél támogatásnövelési igényt – az átszervezések miatti szerkezeti változásokon kívül – (pl. étkezés átszervezése) sehol sem tudunk elismerni.

Az intézmények által összeállított költségvetési javaslatról valamennyi esetben egyeztetünk a szakmai irányítás, és az intézményvezetés képviselőivel. Arra törekedtünk, hogy további, a dolgozói juttatásokat érintő megszorítások nélkül biztosítsuk a működés alapvető feltételeit.

A minimálbér emelés hatása döntően a technikai foglalkoztatottakat (kb 200 fő) érintette, és összességében közel 40 M Ft többletterhet jelent a finanszírozásban.

A városüzemeltetési feladatok költségvetési intézménybe történő előző évi átszervezése eredményes volt, az egyszeri beszerzéseket leszámítva kb. 30 M Ft-al kevesebbe került a köztisztasági, parkgondozási, útkarbantartási és közfoglalkoztatási feladatok ellátása, mint az átszervezés előtti 2010. évi előirányzat. A költség takarékoság mellet mennyiségi javulás történt a városi utak, vízvezető árkok karbantartásában is

Az eszközpark fokozatos fejlesztésével elérhető a városi infrastruktúra megfelelő karbantartása és hosszabb távon javítása is, melyre a pályázatoknál kiemelt figyelmet kell fordítani.

A közmunka 2012. évi finanszírozásának romlása miatt a foglalkoztatás előző évi mértékének fenntartása 4 M Ft többletkiadást eredményez.

Ugyanez a profiltisztítás lehetővé tette a Városüzemeltetési Kft gazdaságosabb működését, így a környékbeli településekkel ellentétben nálunk nem kellett növelni a hulladékszállításhoz kapcsolódó lakossági terheket.

A korábbi évek jelentős létszámleépítése, és az egyéb hiányt csökkentő intézkedések (óraszám csökkentése, egyes feladatok saját keretek között történő ellátása) éves hatása pénzbeli megtakarításként csak minimális mértékben jelentkezett, azonban **lehetővé tette, hogy az adósságállomány növekedése nélkül tudjuk finanszírozni** a jogszabályi előírásokból fakadó kötelezettségeket.

A 2011. év végi önkormányzati többletbevételek felhasználásával a szállítói tartozásokat csökkenteni tudtuk, így a teljesítési adatok számos előirányzat esetében 13 havi felhasználásnak felelnek meg.

Már a koncepció összeállításakor is jeleztük, hogy az idei költségvetésben – az intézményi kör várható csökkenése miatt – további hiány csökkenést eredményező átszervezésre nem számíthatunk.

Az állami fenntartásba kerülő intézmények esetében létszám leépítésre, feladat csökkentésre nem került sor, azonban fontosnak tartjuk, hogy az év közben bekövetkező „természetes” létszám csökkenés esetén a feladatokat lehetőség szerint ne létszám feltöltéssel, hanem helyettesítéssel, megbízással, határozott időre szóló támogatott foglalkoztatással oldják meg.

A tartósan önkormányzati fenntartásban maradó intézmények számának jelentős csökkenése miatt, várhatóan szükségessé válik a szervezeti struktúra átalakítása, racionalizálása is, melyre a 2013-tól életbe lépő költségvetési szabályozás ismeretében tudunk javaslatot tenni, azonban már az év során is fokozott figyelmet kell fordítani a létszám lehetséges belső átcsoportosítására.

Az önkormányzati feladatként maradó óvodai neveléshez és szociális étkeztetéshez szükséges feltételek hosszútávú biztosítása érdekében, a GAMESZ konyha, Városi Idősek Otthona, és a Dr Kenessey Albert Kórház közötti munkamegosztás átszervezésre kerül.

A költségvetési javaslat 20. számú mellékletében kimutatásra került, hogy a GAMESZ által ellátott tevékenységek (élelmezés, intézmény-üzemeltetés, karbantartás, adminisztráció) melyik intézménynél milyen mértékben kerültek igénybevételre.

Fontos ennek nyilvántartása annak érdekében is, hogy teljeskörűen megállapítható legyen az egyes kötelező és önként vállalt feladatok bekerülési költsége.

A járások kialakításával – a finanszírozhatóság érdekében - újra kell gondolni az önkormányzat térségi szerepvállalását. A jelenlegi forrásszabályozás mellett továbbra is a balassagyarmati és a társult községek tanulóinak ellátására és finanszírozására van lehetőség. Különösen indokolatlan a többlet kötelezettség vállalás az óvodai ellátás esetén, mivel az várhatóan hosszú távon a települések által ellátandó kötelező feladat marad.

Az **egyéb kiadások, támogatások** tekintetében az intézményi karbantartások előirányzata csökkent, az átadott intézmények és az egyszeri feladatok (konyha átalakítása miatt). Ugyanakkor az önkormányzati üzlethelyiségek felújítására, karbantartására az előző évekhez képest jelentős (30 M Ft) ráfordítást tervezünk, melynek nagy részét a Rákóczi út 46-48 szám alatti üzletek teljes felújítása teszi ki. A hosszútávú bevételek biztosítása érdekében az önkormányzati vagyon állagának javítása kiemelt fontosságú.

A koncepcióban is jeleztük, hogy a megyei önkormányzatnak történő évközi feladat-átadás miatt, az éves elszámoláskor jelentős SZJA visszafizetési kötelezettségünk (kb. 60 M Ft) lesz, melynek pontos összegét még nem ismerjük. Ennek jelentős része pénzmaradványként rendelkezésre áll, amit a működési bevételek között is szerepeltettünk. (a kamatmentes forrás az elmúlt évben hozzájárult II. félévi likviditási gondjaink enyhítéséhez).

A PPP konstrukcióban létrehozott és üzemeltetett tornacsarnok kiadásai az érvényben lévő szerződés szerint, 10%-al, 35 M Ft-ra nőnek.

Hatósági kötelezés alapján, az önkormányzati közmű vagyonnal kapcsolatban igen jelentős többletkiadásokra kell számítani: Ebből 20 M Ft-ot az ivóvíz kutak megszüntetésére, további 20 M Ft-ot pedig a Nyírjesi gát megerősítésére terveztünk.

2010-ben Európai Unió pályázaton 40 M Ft támogatást nyertünk el, testvérvárosi kapcsolatok fejlesztésére. A projekt finanszírozása során, 50%-os előleget kaptunk, a további 20 M Ft pedig a program teljesítésének elfogadását követően kerül átutalásra, melyhez kapcsolódóan még hátralévő feladatok is betervezésre kerültek.

A korábban több jogcímen megjelenő sporttámogatások összevonásra kerültek, összegük az előző évhez képest – a látványsport központi támogatási lehetőségeihez igazodva - csökkent.

Az egyéb támogatásokat az előző évi szinten terveztük, melynek finanszírozási ütemezésénél fokozottan figyelembe kell az önkormányzat likviditási helyzetét.

Az önkormányzat költségvetése az előző szinten tartalmazza a működőképesség biztonságos fenntartásához szükséges **tartalékokat**, melyek részben a kiadások bizonytalansága miatt szükségesek (normatíva elszámolás, II. félévi túlórák), részben a vis maior helyzetek kezelését szolgálják.

Fejlesztési kiadások

A 2012. évben 970 934 E Ft beruházási és fejlesztési kiadást tervezünk, melynek részletezését az előterjesztés 11. számú melléklete tartalmazza. Ezen túl, az egyéb fejlesztési kiadások, támogatások, hiteltörlesztés összege 195 071 E Ft, melyből 150 000 E Ft a Városüzemeltetési Kft által, a városközpont rehabilitáció keretében megvalósítandó fejlesztés önrészeinek biztosítása.

A 2012. évre tervezett felhalmozási kiadások döntő többsége az előző évről áthúzódó, illetve a már megkezdett, folyamatban lévő fejlesztés tárgyévi ütemét jelentik:

Áthúzódó, folyamatban lévő fejlesztések:	Adatok E Ft-ban
- Körforgalom kialakítása	19 638
- Ivóvízellátás rekonstrukciója	29 164
- Orvosi rendelő építése	6 335
- Nógrádi Kincsestár	2 366
- KEOP Energetikai pályázat	276 667
- Városközpont rehabilitációja	384 524
- Városközpont projekt VGV önerő támogatása	150 000
- Dr. K.A. Kórház Rendelőintézet TIOP SBO	136 779
- Volt SZTK felújítása	35 630
- Sportsarnok felújítása	<u>17 081</u>
Összesen	1 058 184

A felsorolt beruházásokhoz valamennyi esetben jelentős külső forrás tartozik, melyeket a fejlesztési bevételeknél részleteztünk.

A tárgyévre tervezett legjelentősebb fejlesztések a Városközpont rehabilitáció és az intézmények energetikai felújítása, melyekhez támogatási szerződéssel rendelkezünk.

A költségvetésben szereplő beruházások és fejlesztések tárgyévi ütemét tartalmazzák a tervezett kiadások előirányzatai, azonban az Államháztartási törvény előírásainak megfelelően, a 12. számú mellékletben bemutatásra kerültek az Európai Unió támogatással megvalósuló egyes beruházások teljes megvalósítása érdekében szükséges kiadások, valamint annak forrásösszetétele is.

Az adatok azt mutatják, hogy **ezen beruházások teljes költsége a hátralévő időszakban 1 501 350 E Ft, melyhez 353 915 E Ft önerő biztosítása szükséges.**

Az önerő növekedéséhez jelentősen hozzájárult az ÁFA kulcs emelése, ami a hosszú döntési folyamat miatt a Városközpont beruházását összesen 7%-al érintette.

A fenti összegnek kb. fele (178 M Ft) áll rendelkezésre MFB hitelkeretből, s a további finanszírozást is döntően hitelből tudjuk megvalósítani, azonban ennek formája (önkormányzati hitel, vagy vállalkozói hitel önkormányzati kezesség vállalással) a pénzügyintézetekkel folytatandó tárgyalások eredményétől függ (Városüzemeltetési Kft önrésze).

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV törvény 10.§-a szerint, az Európai Unió támogatásból megvalósuló beruházások finanszírozása érdekében történő adósságot keletkeztető kötelezettség vállaláshoz nem szükséges kormányzati hozzájárulás.

A költségvetési javaslat 14-17. mellékleteiben 353/2011 (XII.30) kormányrendelet szerint kimutatásra került a saját bevételek és az adósságot keletkeztető kötelezettségek költségvetési évet követő 3 évre várható összege is.

Az önerő csökkentése érdekében valamennyi vagyonhasznosításból származó bevételt (ideértve a peresített bérleti díjat is) a megkezdett beruházások finanszírozására kell fordítani, illetve lehetőség szerint további pályázatot kell benyújtani az ÁFA növekedés miatti többlet támogatására.

A párhuzamosan folyó, nagy összegű beruházások lebonyolításához, a visszaigényelhető ÁFA megelőlegezéséhez a végleges forrásokon túl, további, likvid hitelre is szükség lehet, amit legcélszerűbben a rendelkezésre álló folyószámla hitelkeretből kívánunk biztosítani.

További aggodalomra ad okot, hogy a Közbeszerzési törvény inkasszós jogra vonatkozó előírásai - eddigi tapasztalataink szerint - nincsenek összhangban a támogatások folyósítására vonatkozó előírásokkal. **A korábbi beruházások tapasztalatai szerint, a kivitelezők – szállítói finanszírozás esetén is – a megrendelővel szemben próbálják igényüket érvényesíteni.**

A közbeszerzések során körültekintően kell eljárni a rendelkezésre álló beruházási keretösszegek betartása és a vállalkozók alkalmassági szempontjainak meghatározása során.

További 7 M Ft összegű felhalmozási kiadással kell számolni a LIA Produkt Kft által beruházási célra kedvezményesen megvásárolt földterület visszavételéhez, amelyre az önkormányzatnak szerződésben biztosított joga van.

Az egyéb fejlesztési kiadások között 10 M Ft összegű pályázati önerő került betervezésre, azonban a jelenlegi fejlesztések mellett **csak a hosszú távon kötelező feladatok működtetéséhez nélkülözhetetlen fejlesztésekre van lehetőség további kötelezettség vállalásra.**

Az önkormányzat jelenlegi, éven túli hitel állományának törlesztési kötelezettségét és annak kamatterhét a fejlesztési mérleg tartalmazza.

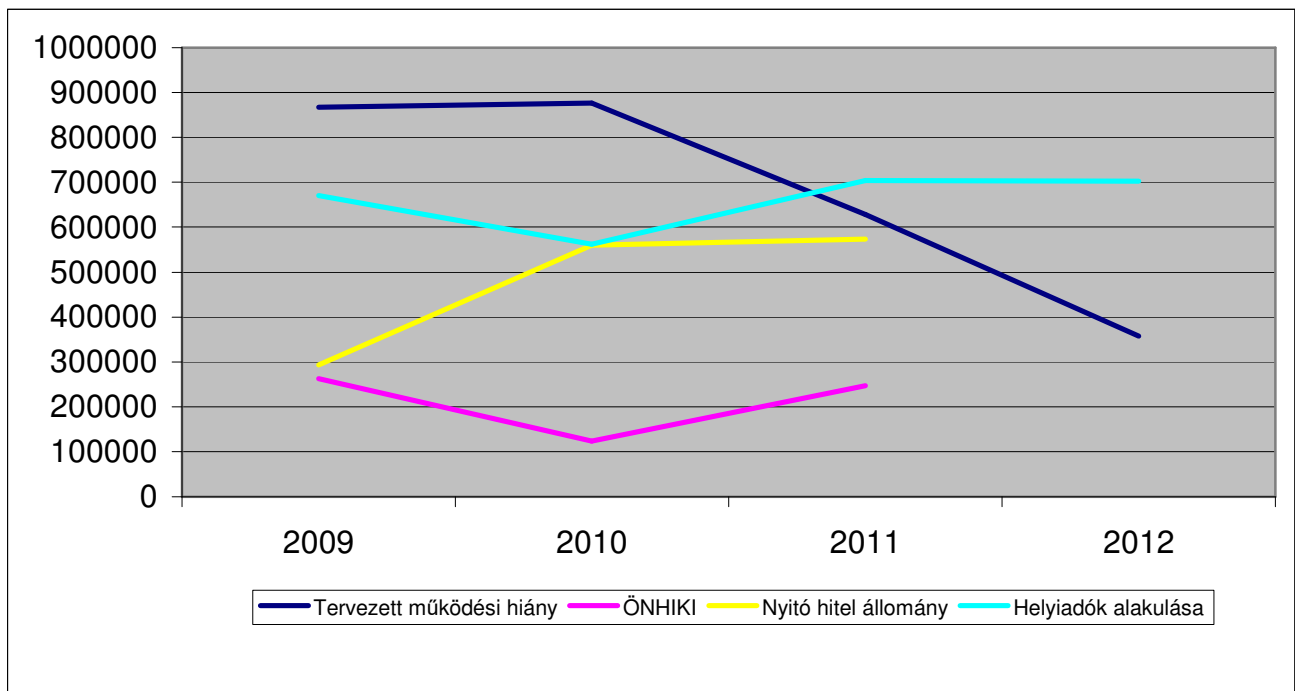
A költségvetési egyensúly és a hiány finanszírozása

Működési egyensúly

A költségvetési javaslat szöveges indoklásában a bevételeknél szoltunk arról, hogy az **önkormányzat működési egyensúlya az elmúlt két évben jelentősen (összesen 520 M Ft-al) javult**, melyben több tényező együttes hatása jelenik meg:

- 2010. és 2011. években igen jelentős megszorításokra került sor, (50 fő létszám leépítés, infrastruktúra racionalizálása, lakásgazdálkodási, városüzemeltetési feladatok átszervezése, önálló gazdálkodás megszüntetése)
- 2011-ben a legnagyobb intézményeket megyei fenntartásba adtuk,
- 2011-ben a helyi adóbevételek teljesítése a válság előtti szinten realizálódott,
- 2011-ben jelentős költségvetési kiegészítő támogatáshoz jutott az önkormányzat
- Az önkormányzat a saját bevételek behajtása terén eredményesen járt el.

A működési hiány alakulását, és az arra ható legfontosabb tényezőket és összefüggéseket az alábbi grafikonnal szemléltetjük:

Az ábra azt mutatja, hogy az önkormányzat erőfeszítései eredményesek voltak, a döntően külső körülményekből (helyi adó kiesése) adódó bevételkiesés és az évek óta fennálló finanszírozási problémák, valamint az önként vállalt feladatok nagy mértéke miatt a folyószámlahitel állomány közel duplájára nőtt, azonban **2012-re az eladósodás növekedését sikerült megállítani.**

A tárgyévi hiánnyal együtt azonban **Balassagyarmat Város Önkormányzatának halmozottan még most is 920 M Ft működési hiánnyal kell számolnia.**

A takarékos gazdálkodás mellett, nagyon fontosnak tartjuk további külső források (kiegészítő támogatás) megszerzését annak érdekében, hogy a hitel állomány csökkentését is biztosítani tudjuk.

Az önkormányzati rendszer tervezett átalakítása keretében – reményeink szerint – a települési önkormányzatok konszolidációjára is sor kerül, hiszen **az eladósodás oka – hasonlóan a megyei önkormányzatokhoz – itt is az állami feladatok elégtelen finanszírozása volt.**

Az Aht. Előírásainak megfelelően, a gördülő tervezés keretében bemutatásra kerültek a tárgyévet követő két év tervezett adatai is. 2013-tól – az Ötv. Előírásaival összhangban – csak a megmaradó feladatok bevételeivel és kiadásaival, s emellett egyensúlyban lévő költségvetéssel számoltunk, amely 1 300 M Ft-os működési költségvetési főösszeget jelez, az idei 6 630 M Ft-al szemben!

Fejlesztési hiány

Az önkormányzat 2012. évi fejlesztési hiánya 355 M Ft, a beruházások teljes megvalósítási időtartama alatt a szükséges önerő összege 543 M Ft, melynek finanszírozására - a saját bevételek és a fejlesztési hitelek figyelembevételével – részben fejlesztési bevételekből, részben hosszúlejáratú hitelből lehetőség van. (ebből a már rendelkezésre álló hitelkeret 174 M Ft). Az önkormányzat hitel állományát bemutató 13. sz. melléklet adatai szerint, a Városközpont rehabilitációs beruházás elhúzódó döntési folyamata miatt, a 300 M Ft-os összegű hitel törlesztési időszaka jelentősen csökkent. A pénzügyet részére már jeleztük, hogy a hitelkeret teljes igénybevételét követően várhatóan sor kerül a futamidő – az eredeti hitelkérelemben szereplő időszakra történő – meghosszabbítására. Az éves adósságszolgálat jelenleg ismert mértékét a rendeltetvezet 18. számú melléklete tartalmazza.

Közvetett támogatások

Az önkormányzat által törvényi szabályozás, illetve helyi rendelet alapján az alábbiak szerinti közvetett támogatások megadására került, illetve kerülhet sor.

Közvetett támogatások:

A közvetett támogatások jogcímei az alábbiak lehetnek:

- méltányossági eljárás miatti törlések, {Art. 133-134.§}
- elévülés miatti törlések, {Art. 164.§}
- kis összegű törlések {Art. 2. sz. mell./II.}
- önkormányzati rendeletben biztosított adómentesség, adókedvezmény

Méltányosság címén törölt összegek:

Így a 2011. évben 1 magánszemély adózó pótléktartozását (117.376.-Ft) engedte el az adóhatóság, illetve ugyanezen adózó esetében a részletfizetés engedélyezése késedelmi pótlékmentesen történt, mely időszakra az elengedett pótlék összege 3.480.-Ft.

A törvényi feltételek fennállásának vizsgálata mellett 2011. évben méltányosság címén 1 esetben engedélyezett az adóhatóság éven túli megtérüléssel késedelmi pótlékkal terhelt **fizetési halasztást** 900.200.-Ft összegben.

Részletfizetést több adónemre vonatkozóan 5 adózónak engedélyezett az önkormányzati adóhatóság vezetője 3.054.475 Ft összegben, melyből 2.984.890.-Ft éven belüli, 69.585.-Ft pedig éven túli megtérülésű.

Elévülés miatti törlések:

2011. évben **elévülés címén** 2.886.615.-Ft adó- és késedelmi pótléktartozást töröltünk és 340.474.-Ft túlfizetést írtunk elő.

Az adók módjára behajtandó tartozások összegéből elévülés címén 1.342.087.-Ft törlésére került sor.

Kis összegű tartozások miatti törlések:

2011. évben ezen a címen 2302 adózót érintve 25.475.-Ft **100 Ft alatti összegű pótléktartozást** töröltünk és 29 adózónak írtunk elő 100 Ft alatti túlfizetést 1.937.-Ft összegben.

A helyi adórendeletekben biztosított adómentességek, illetve kedvezmények:

A magánszemélyek kommunális adójáról szóló 45/1996.(XII.31.) önkormányzati rendelet alapján 2011. évben:

- a) **A komfort nélküli lakások továbbra is teljes adómentességben** részesülnek a rendelet szerint, amely 2010. évben 122 adózót érintett 479 eFt összegben, 2011. évben pedig 125 adózót 483 eFt összegben. A 2012-es évre a 2011. évi szinten került tervezésre ez a támogatási összeg.
- b) **Adómentességben részesül 1 lakás és 1 garázs után az az egyedül élő nyugdíjas, aki a 65. életévét előző év december 31-ig betöltötte és a nyugdíján kívül más jövedelemmel nem rendelkezik.** Mindezek alapján 2010. évben 26 adózó érintett ez az adómentesség 142 eFt összegben, 2011. évben pedig 29 adózó részesülhetett 157 eFt összegű adómentességben. A 2012. évre a 2011. évvel megegyező mértékben került tervezésre ez a közvetett támogatási forma, mivel az öregségi nyugdíjminimum (28.500.-Ft) sem változott 2012. évben.
- c) **A Kóvár területén lévő adótárgyakat továbbra is 50 %-os adókedvezmény** illeti meg. Ennek megfelelően 2010. évben 31 adózó részesült 100 eFt, 2011. évben pedig 33 adózót 102

eFt összegben adókedvezményben. 2012. évre a 2011. évi szinten került megállapításra a kedvezmény összege.

- d) **50 %-os adókedvezmény illeti meg egy gépjárműtároló után** a súlyos mozgáskorlátozott személyt, amennyiben ezen a címen az adóhatóságtól gépjárműadó mentességet kapott. Ennek megfelelően 2010. évben 187 adózó részesült 556 eFt mentességben, 2011. évben pedig 188 adózó 558 eFt kedvezményben és 2012. évre is ezen a szinten került tervezésre a támogatás összege.
- e) **1 adótárgy után adómentességben részesülhet az I. és II. rokkantsági csoportba tartozó adóalany.** Több adótárgy esetén az adóalanyt elsődlegesen a lakás után illeti meg az adómentesség. Ezt a 2009. évben bevezetett új adómentességi formát 2010. évben 27 adózó vette igénybe 129 eFt összegben, 2011. évben pedig 30 adózó 146 eFt összegben. A 2012. évre ugyanezen a szinten került tervezésre az adómentesség összege.

A helyi iparüzési adóról szóló 42/2010.(XII.27.) számú önkormányzati rendelet alapján:

- **Mentes a helyi iparüzési adófizetési kötelezettség alól** az a vállalkozás, amelynek az adóévben elért **vállalkozási szintű adóalapja nem haladja meg az 500.000 Ft-ot.**
A helyi iparüzési adó esetében jelenleg ez az egyetlen adómentességi formula működik. A 2010. évben 354 adózót érintett 1.642 eFt összegben, 2011-ban pedig 390 adózót 1.750 eFt összegben. A 2012. évre a 2011. évvel azonos mértékben került megtervezésre a várható támogatás összege.

A talajterhelési díjra vonatkozó eljárási szabályokról szóló 35/2004.(XII.17.) számú önkormányzati rendelet alapján:

2009. évtől már nem merülhet fel kedvezmény, ezért 2012. évre nem került talajterhelési díj esetében közvetett támogatás tervezésre.

A gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény alapján biztosított adómentesség:

A gépjárműadóban érintett járművek központilag egységes szabályok alapján kerülnek adóztatásra. A képviselőtestületnek az adóztatást befolyásoló hatása nincs, kizárólag az adóhatósági feladatok tartoznak az önkormányzati adóhatóság hatáskörébe.

Mindezeket figyelembe véve Balassagyarmat illetékességi területén a Gjt. 5. §-a alapján biztosított gépjárműadó mentességek közül az alábbiak igénybevételére került sor:

Mentes a gépjárműadó alól:

a) a költségvetési szerv;

Ezen a jogcímen a költségvetési szervek 2010. évben 64 gépjármű után vettek igénybe 2.265 eFt összegű, 2011. évben pedig 60 gépjármű után 2.153 eFt összegű adómentességet.

A 2012. évre a 2011. évi adómentesség összegével megegyező közvetett támogatás került tervezésre.

b) a társadalmi szervezet, az alapítvány a tulajdonában lévő gépjármű után, feltéve, ha a tárgyévét megelőző évben társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett;

A 2010. évben a fenti társadalmi szervezetek 8 gépjármű után 115 eFt összegű, 2011. évben pedig 16 gépjármű után 229 eFt összegű adómentességben részesültek. A 2012. évre ugyanezen a szinten került tervezésre az adómentesség összege.

c) az egyház tulajdonában lévő gépjármű;

Ezen a jogcímen csak 2011. évben vettek igénybe adómentességet az érintett adóalanyok 2 gépjármű után 30 eFt összegben, így a 2012. évre vonatkozóan ugyanilyen nagyságrendű közvetett támogatás került tervezésre.

d) a súlyos mozgáskorlátozott személy,

2010. évben 468 adózó részesült 6.494 eFt adómentességben, 2011. évben pedig 470 adózó 5.114 eFt összegben. A 2011. évi adómentesség összegének csökkenése abból adódik, hogy 2011. január 1-től az adómentesség a fenti jogcímen már csak legfeljebb 13000 Ft erejéig jár, míg 2010. évben még teljes adómentesség illette meg a súlyos mozgáskorlátozott személyt.

Mivel 2012. évben törvényi változás nem következett be, ezért az ezen a jogcímen nyújtott közvetett támogatás összege a 2011. évi szinten került tervezésre.

Tisztelt Képviselő-testület!

Balassagyarmat Város önkormányzata 2012. évi költségvetési javaslatából megállapítható, hogy a működéshez kapcsolódó, folyamatosan termelődő hiány csökkentésével az eladósodás növekedését sikerült megállítani. A felhalmozott működési hitel mértéke azonban igen magas, ezért annak rendezéséhez - az önkormányzati feladatrendszer átalakításával párhuzamosan, - további pótlólagos állami támogatásra van szükség.

Tájékoztatom a tisztelt Képviselő-testületet, hogy a rendelettervezet elfogadásáról az SZMSZ 31.§ 5/a. pontja alapján a Képviselő-testület minősített többséggel dönt.

Balassagyarmat, 2012. február 13.

Medvác Lajos
polgármester